

Pomyslná společenství

Anderson, B. (2003) Pomyslná společenství. In Hroch, M. (ed.) Pohledy na národ a nacionalismus. Čítanka textů. Sociologické nakladatelství, Praha, str. 239-269.

Klíčová slova: národ, náboženství, společnost, stát.

Obsah: Text je zaměřen na pojem nacionalismus, autor se v něm snaží také objasnit a vysvětlit pojem národ- důvody a příčiny jeho vzniku. Tento pojem definuje jako pomyslné politické společenství, které existuje v představách jako svrchované a ohraničené společenství, ve kterém se prolíná hluboká horizontální spřízněnost.

Nacionalismus má kulturní kořeny, je třeba ho chápat v souvislosti s kulturními systémy, nikoli v souvislosti s politickými ideologiemi. Pro národ je důležitým prvkem národní jazyk, díky kterému se od ostatních národů odlišuje.

Výraznou myšlenkou je simultánnost jedinců, jedinec osobně nezná všechny příslušníky národa, ale je si jist jejich simultánní aktivitou. Mezi takové aktivity patří čtení textů, v současné době čtení novin.

Autor za největší nástroj nacionalismu označuje knihtisk, který umožnil to, že stále více lidí o sobě uvažovalo a vůči jiným lidem se vymezovalo.

Komentář: Autor ve svém článku zajímavě vysvětluje vznik pojmů národ a nacionalismus a změny jejich chápání v průběhu let. Zaujalo mě vysvětlení změny v chápání času a také popis vzniku nacionalismu z náboženského společenství či z jiných kulturních systémů. Zajímavým byl líčen také popis významné role knihtisku, díky kterému může být psaný text nástrojem nacionalistického cítění.

Otázka: Může v dnešní době vzniknout nový národ?

The Renaissance of Nationalism

Johnson, N. C. (2002) The Renaissance of Nationalism. In Johnston, R. J., Taylor, P. J., Watts, M. J. (eds.) Geographies of Global Change. Remapping the World. 2nd. ed. Blackwell, Oxford, str. 130-142.

Klíčová slova: jazyk, historie národa, nacionalismus.

Obsah: V úvodní části článku se autor zamýšlí nad tím, jakou roli hraje nacionalismus při formování nových států. Nacionalismus podle něj ovlivňuje politický život už více než 200 let. V závěru první kapitoly autor jmenuje jednotlivé způsoby možného vzniku národů.

Jedním ze základních principů na kterém se dá budovat národní vědomí je lingvistický faktor. Společný jazyk vytváří představu společné identity a minulosti. Dalším prvkem budování národů je princip hrdinné minulosti, kdy nacionalisté připomínají tu část minulosti svého národa, ve které byl jejich národ slavný. Autor bere často na zřetel válečné pomníky jako symboly sjednocení národa.

Proces utváření společné národní identity, který je vázán k určitému společnému prostoru, je snahou všech lidí, bez rozdílu třídy či rasy. Část textu se proto věnuje vztahu genderu a nacionalismu, protože při utváření národa je důležitá i role žen, která je však především pasivní, spočívající v zajištění reprodukce národa a vedení dětí.

Poslední část textu se zabývá nacionalismem a územím, ve kterém je historie národa vtělena v národním teritoriu. Porušením hranic při budování národního státu dochází k mezinárodním konfliktům.

Komentář: Článek je napsán velmi poutavým způsobem a není zaměřen pouze na teoretickou část. Každou koncepci autor nejen komentuje, ale uvádí pro ni i věrohodné argumenty. Tyto jednotlivé argumenty zvyšují čtivost textu. Zaujaly mě prvky národního cítění, které jsou používány k budování národa a národního cítění. Rozdíl mezi oběma články je v pojetí pojmu národ, zatímco Johnson považuje národ za něco historicky existujícího potřebujícího ke vzniku určité faktory, dle Andersona národ vzniká až pospolitosti lidí.

Otázka: Jak jsou pojmy „národ“ a „nacionalismus“ opravdu staré?